

vni daje, ker se dostikrat vidi, da ostanejo živinčeta o
še tako razni krmi zdrava, če se namreč nobena pre-
vidnost iz nemar ne pušča, ktere je pri krmenju sploh
treba.

Koliko krme gre živini.

Koliko krme živini gré, se ne ravna samo po
velikosti živine, temuč tudi po tem, kakošna je in kako
se rabi krma; zakaj živina naj ne dobi samo toliko
živeža, kolikor ga za življenje potrebuje, temuč še toliko
več, kolikor je treba, da more storiti, kar človek od nje
tirja. Ako hočeš, da ti bo konj bolj težka dela opravljal,
moraš mu tudi bolj tečnega živeža dajati, kakor pa konju,
kteri cele dni v hlevu stoji; brejo kravo, ktera mora
v svojem telesu mladiča rediti, zraven pa še tudi mleko
dajati, moraš bolje rediti, kakor pa kravo, ktero imaš
samo zavoljo mleka. Zdravju živine silno škodljiva
vraža je tedaj, da morajo vsa živinčeta enega plemena
enako veliko krme ali klaje dobivati.

Premalo krme je živinoreji največa škoda;
kmetovalec nima samo velike zgube, ampak živino
napadajo tudi bolezni, ktere se sicer ne izcimijo naglo
in se ne spoznajo koj; prihajajo pa bolj in bolj hude in
spodkopujejo zdravje živine tem več, ker dolgo trpé.
Prvo pravilo (regeljca) bodi vsakemu kmetovalcu, kteri
hoče zdravo živino imeti, da naj raji manj živine redi,
pa to naj dobro redi. Veliko živinčet ne pomaga nič,
če nima toliko krme, da bi jih mogel tudi tečno rediti.
Ne razsodi pa samo mnogost krme, ali je dostojna za
popolno reditev živinčeta, tudi na to je posebno gledati,
ali je krma dosti redivna. Tako, postavimo, je
vsakemu znano, da slama malo redi, daj jo živini ve-
liko veliko, še celo toliko, kolikor je more požreti, živina
se ti bo pa vendar slabo redila. Ravno tako je s
krompirjem. Ako bi se živini krompir brez vsega
druzega dajal, bi ga, da bi se nasitila, veliko potrebovala,
ne zredila bi se pa vendar ne, ker krompir malo redi.
Pri klaji mora tedaj kmetovalec tudi gledati, kako je
redivna, ako hoče, da se mu živina po volji redi in
da mu zdrava ostane. Prepičla reja je živini škodljiva,
pa ravno tako jej tudi pretečen živež marsikako
škoduje, posebno če ga živina ni vajena, če se hitro od
pičlega do zelo tečnega živeža prestavi, ali če se za
drugačna dela rabi, kakor je bila vajena. Tako se do-
stikrat primeri, da začnejo konji za žlezami (Drüsen)
ali koliko bolehati, kteri so bili pred manj tečne krme
vajeni, pa so naglo drugo dobili. Ravno tako se lahko
dostikrat vidi, da prav lahko kolika konje napade, kteri
so svojemu delu primeren živež dobivali, pozneje pa več
dni niso delali in vendar ravno tak živež imeli. Kakor
konjem, če ravno ne tako očitno, je tudi drugi domači
živini škodljivo, če jim začnejo naglo boljšega ali pa
sploh druzega živeža klasti, zlasti pa skušnja uči, da
breje krave in ovce rade zvržejo, če se jim krma naglo
premeni. (Nadaljevanje v prihodnjem letu.)

Prirodoslovne stvari.

Moj studenček.

V prijetni dolinici pod Potočami ne daleč od Pre-
dora izvira v podnožji Karavanek studenček, čegar vo-
dica se kakor sreberni trak kakih 30 korakov v mali
rojici*) na površji zemlje vije in potem zopet v nje
izlivaje zgubi. Ta studenček mi je ne samo zarad čiste
in hladne vode, s ktero si na sprehodih dostikrat žejo
gasim, posebno zaželen, marveč tem bolj priljubljen še
zato, ker se tukaj prav znamenive prirodoslovne stvari

*) V Kranjski gori rivulus imenujejo rojica.

nahajajo. Ob kamenji in v vodi in na obalah raste-
čemu bobovniku (*Veronica Becabungae*) mahljajo
igravši si v valččkih vodne rastline alge: krak (*Batra-
chospermum moniliforme*; *Roth*), prekrasna *Drapar-
naldia plumosa*; *Agardh* (in *Hydrurus Ducluzelii*;
Aghd.). Kot male zelene kapice čepijo na kamenji vodni
polžeki: *Ancylus fluviatilis* v družbi s *Palu-
dinella Schmidtii*, *Palud. Lacheineri*; *Charp*) in
Bithynia scalaris; *Zgl*), ktera je nam doslé kot
prebivalka sladkih vodá Laških dežel samo znana bila.
Po stružici se nahajata še: *Limnaea minuta* in *Pi-
sidium fontinale*, med kterimi kobacajo *Friga-
neje*, ki vlečejo seboj svoje iz samih polževih lupinic
zlepljene tuljaste hišice, med temi lupinicami pa najdeš
prav drobno valjasto hišico polžka: *Acme polita*;
Bielz) z imenom. Veliko sem že na svojih prirodoslov-
nih sprehodih prebrskal ter preiskal, a dozdam še nikjer
nisem na tako malem prostoru toliko znamenivih pri-
rodoslovnih stvari dobil, kakor v tej vodici. Zato mi
je pa tudi ta studenček čez vse priljubljen in zaželen.

Na Viševku 18. decembra.

Robič.

Mnogovrstne novice.

Pogled v ječo.

V Segedinu na Ogerskem se obravnava ravno
zdaj velika zatožba, o kateri kaj več zvedeti bode go-
tovo mikalo tudi naše bralce; stvar je jako zanimiva
na več strani.

Glasoviti ropar, strah vsej okolici, kjer je hodil
in kjer je bil, že za smrt obsojeni pa pomiloščeni
Rosa Šandor, stoji pred sodbo, ki se je v Segedinu
začela 12. dne t. m.

Že l. 1860. je v mestu Segedinu bilo tako nevarno,
da o mraku so mestjani morali zapirati hišna vrata
in kdor je ponoči šel po ulicah, imel je samokres
(pištolo) ali v palici skriti meč pri sebi. Brez orožja
ni se upal nihče sam po noči na ulice.

Po neutrudljivem zasledovanji posrečilo se je vendar
kraljevemu komisarjatu roparsko drhal *Rosa Šan-
dorja*, Segedinsko drhal *Janoša Muslaya* a *Gyar-
mathya*, Kečkemetsko drhal *Kolmana Binkota* in
Terezijopoljsko *Elija Turčangia* zaslediti, deležnike
vjeti in jih prisiliti v to, da so obstali hudodelstva.

Pri tej priliki pa je tudi prišlo na dan, da več
ljudí, ki so za poštene veljali, so bili vedeži onih hudo-
delstev, ki so prikrivali njihova početja, jim potuho
dajali in jim na pomoč bili, sicer ne bi bilo mogoče, da
bi že davno ne bili vjeli roparske drhali. In v zatožbo
zapleteni so celó — kdo bi mislil! — en policijsk
predstojnik, dva okrajna sodnika, 4 odvetniki
in 46 policijskih komisarjev.

Mnogo ropov, roparskih umorov in tatvin, dopri-
nesenih že pred 30 in 40 leti, je prišlo zdaj še le na
dan; 70letni starec je bil obsojen zarad ropá, ki se ga
je vkrivičil pred 30 leti.

Strmeti pa moramo še posebno o tem, da se je iz
sodniških zapisnikov zdaj razvidelo, da bilo je tudi (kar
smo že v zadnjih „Novicah“ povedali) mnogo nedolž-
nih na smrt obsojenih in ob glavo djanih.

Vprašali bodo naši bralci: kako vendar je bilo
mogoče, zdaj pred tolikimi leti storjena hudodelstva od-
kriti? — Ena pot bila je ta, da so vsacega hudodelca
posebej zaprtega imeli, da se ni mogel z nobeno živo
dušo pogovarjati. Druga pot bila je ta, da vsak hudo-
delnik je imel obraz pokrit z ruto, toliko prere-
zано, da so se mu samo oči videle, da drug druzega ni
poznal in mu ne po znamenjih ne kako drugače se
mogel razodeti. Tretja pot pa je bila ta, da vsak pre-